



Biotalousfoorumi Etelä-Savo

Työpajojen tulokset

6.10.2020

Sihteerit:

Ryhmä 1, Liisa Saarenmaa, MMM

Ryhmä 2, Sara Turunen, Tapio

Ryhmä 3, Anne Vehviläinen, MMM

Ryhmä 4, Kukka-Maaria Virta, MMM

Käsiteltävät aiheet ja aikataulu

12.50: Miten biotalouden jalostusarvoa voidaan kohottaa maakunnassa?

13.05: Onko asioita, joilla biotalousstrategian 4 päämäärän saavuttamista voitaisiin edistää maakunnassa?

13.25: Mitä toimenpiteitä olisi maakuntanne kannalta hyvä sisällyttää biotalousstrategiaan?

13.45: Tärkein viesti ryhmästä ja tulevan juhlan aihe

14.00: kahvitauko

Ryhmä 1



Miten biotalouden jalostusarvoa voidaan kohottaa maakunnassa?

- Etelä-Savoon lisää puunjalostusta; nykyisin vain 40 % käytetään omalla alueella
- Puurakentaminen, metsäntuotteet
- Erikoistuotteiden valmistusta: puuraaka-aineen käytön optimointi => teknologian kehittämiseen lisää paukkuja
- Torrefioitu puupelletti energiantuotantoon (vaikka puunpoltto vähän vastatulessa)
- Biohiilen käyttömahdollisuudet
- Jätteen jatkojalostaminen/raaka-ainekysymys: sahanpuru ja hake; lietteet
 - Sivuvirroille on monia käyttäjiä ja siksi kilpailua
- Biomassan toimitusketjut
 - tehostaminen
 - Esim. haketta puhallustekniikalla
- Lisää teollista toimintaa mahtuisi, mutta ollaan kilpailulla alueella
 - Puurakentamisen puolella lisääntyvää yritystoimintaa
- Investointeja tarvitaan lisää, mikä tarkoittaa myös rahantarvetta
 - Infra pitää laittaa investointeja tukemaan: liikenne, tietoliikenne, kaavoitus
- ESEDU: konekukset, nuorten metsien korjuun tehostaminen digitaalisin keinoin, metsänhoidon kehittäminen ja koulutus

Biotalouden kasvulle luodaan **kilpailukykyinen toimintaympäristö**

- Infra, kaavoitus, EcoSairila esimerkkinä on luonut ympäristön minne yritykset voivat vain tulla
- Viestintä
- Riskirahoitusta tarvitaan, mutta myös perustutkimusta, jonka pohjalta syntyy uusia innovaatioita
- Koulutus
- Alueen vetovoima osaavan työvoiman osalta ei ihan tapissa
 - LUTin diplomityöntekijät siirtyvät muualle työn perässä pääosin
 - Pätkätyöt ongelmallisia

Biotalouteen luodaan **uutta liiketoimintaa** riskirahoituksen, rohkeiden kokeilujen ja toimialarajojen ylittämisen avulla

- Tutkimuksen avulla, tutkijavaihdot yrityksiin ja toisin päin, jolloin asioita saataisiin vietyä käytäntöön
- Julkisen sektorin TKI-toiminnan ja yksityissektorin yhteistoimintaa pitäisi tiivistää, esim. yritysryhmähankkeet
- Julkinen avustus yrityksille
 - ELYn yritystuet kanavoituvat niin, että ollaan liikesalaisuuden piirissä

Osaamista vahvistetaan koulutusta ja tutkimustoimintaa kehittämällä.

- Tiettyihin teräviin kärkiin panostaminen, missä voidaan olla todella hyviä, esim. Luken kasvullinen lisäys; LUTin bioenergia- ja veden erotustekniikkaa koskevat osaamiset
- Puurakentaminen on tulevaisuuden ala; puuntutkimusta voisi vahvistaa Etelä-Savossa yhteistyössä XAMKin ja Luken kanssa

Biomassojen saatavuus, raaka-ainemarkkinoiden toimivuus ja käytön kestävyys turvataan.

- Saatavuus hyvä, mutta käyttöä omassa maakunnassa voisi nostaa
- Puuenergian osalta kilpailukyky tuontihakkeen kanssa tiukkaa
- Kuitupuu ja sivuvirrat menee pääosin maakunnan ulkopuolelle
- Ekologinen kestävyys pitää ottaa huomioon: metsien käytön vaikutukset vesistöihin ja monimuotoisuuteen; hyviä asioita tehdään
- Metsänjalostustutkimusta Luken toimipisteessä
- Kasvun lisääminen agendalla
- Jalostusmateriaalin ja metsänhoitotoimenpiteiden yhteisvaikutus
- Etelä-Savossa isot hiilinielut

Mitä *toimenpiteitä* olisi maakuntanne kannalta hyvä sisällyttää biotalousstrategiaan?

- TKI-rahaa ja pitkäkestoisia hankkeita (3-5 vuotta)
 - Lyhyet hankkeet eivät ole omiaan sitouttamaan osaajia
 - Pitkäkestoiset hankkeet toisivat alueellista elinvoimaa
 - Rahanhakeminen vie paljon aikaa ja resursseja
 - Väitöskirjaprojekteille 4+1 vuosi; rahoituksen pirstoutuminen hankaloittaa myös laadukkaan tieteen tekoa
- Infra: tiet, tietoliikenne
 - Biomassat liikkuvat harvaan asutuilta alueilta
- Digitalisaatio ja alustatalous, esim. metsien keräily- ja luonnontuotteissa
- Yrittäjien tukeminen ja neuvonta
 - MIKSEI tekee arvokasta työtä
 - PK-yrityksillä ei ole voimavaroja tehdä tutkijoiden kanssa yhteistyötä
 - Yritysten keskinäinen yhteistyö yritysryhmähankkeiden puitteissa, omarahoitusta edellytetään
 - Opinnäytetöitä yrityksissä

Pitkiä kehittämishankkeita yhteistyössä yritysten ja tutkijoiden kanssa

- TKI-rahaa ja pitkäkestoisia hankkeita (3-5 vuotta)
 - Lyhyet hankkeet eivät ole omiaan sitouttamaan osaajia
 - Pitkäkestoiset hankkeet toisivat alueellista elinvoimaa
 - Rahanhakeminen vie paljon aikaa ja resursseja
 - Väitöskirjaprojekteille 4+1 vuosi; rahoituksen pirstoutuminen hankaloittaa myös laadukkaan tieteen tekoa
- Infra: tiet, tietoliikenne
 - Biomassat liikkuvat harvaan asutuilta alueilta
- Digitalisaatio ja alustatalous, esim. metsien keräily- ja luonnontuotteissa
- Yrittäjien tukeminen ja neuvonta
 - MIKSEI tekee arvokasta työtä
 - PK-yrityksillä ei ole voimavaroja tehdä tutkijoiden kanssa yhteistyötä
 - Yritysten keskinäinen yhteistyö yritysryhmähankkeiden puitteissa, omarahoitusta edellytetään
 - Opinnäytetöitä yrityksissä

Mitä saavutusta tai tapahtumaa aiotte juhlistaa 15 vuoden kuluttua?

2035 aiomme juhlia:

Suomi on hiilineutraali ja Etelä-Savo on hiilinegatiivinen!

Etelä-Savon viimeinen öljykattila on museoita!

Suomesta viedään pitkälle jalostettuja ja luontaisesti pitkäikäisiä puutuotteita muualle maailmaan ja niille on tosi kova kysyntä!

Etelä-Savoon on valmistunut maailman suurin puukerrostalo!

Junaliikenne mahdollistaa Etelä-Savossa kestävien biotaloustuotteiden kuljetuksen maailmalle!

Saimaa on korkealuokkaisen luontomatkailun ykköskohde Euroopassa!

Ryhmä 2



Miten biotalouden jalostusarvoa voidaan kohottaa maakunnassa?

- Ilmastonäkökulma
 - Liikennepolttoaineet - julkinen liikenne, jäteautot → kannattavuus
 - Agroekologiset symbioosit → raaka-aineiden ja sivuvirtojen tehokas hyödyntäminen ja kierrätys esim. Palopuro
- TKI toiminnan jalkauttaminen, betoni
 - Hybridirakentaminen
- Yhteisen tahtotilan löytäminen
- Elintarvikkeiden vienti → paikalliset erikoistuotteet
- Brändäystä pitäisi hyödyntää entisestään esim. D.O.Saimaa (=paikallisesti tuotettujen tuotteiden merkintä)
 - Helposti mukaan otettavia tuotteita matkaajille
 - Pakkauksien kehittäminen sivuvirtoja hyödyntäen – esim. panimosivuvirran (mäskin) hyödyntäminen
- Raaka-ainetta maakunnasta löytyy, jalostamistoiminta pääosin muualla
 - Elintarvikkeiden osalta myös raaka-ainetuotantoa eikä niinkään jalostamista → verkostoituminen muiden toimijoiden kanssa erityisen tärkeää (alueellisesti, kansallisesti ja kv-tasolla)
- Heijastuuko jalostusarvo raaka-aineen hintaan?
- Julkisten hankintojen kilpailutuksessa paikalliset tuotteet korostetussa roolissa
- Puun hyödyntäminen pitkäikäisissä kohteissa
 - Puurakentaminen – esimerkit mm. terveydelliset hyödyt
 - Hiilivarastona toimiminen

Biotalouskasvulle luodaan **kilpailukykyinen toimintaympäristö**

- Tutkimus- ja kehittämissympäristöjen merkitys
 - Alueelliset pilotit, tiivis yhteistyö
- Osaavan työvoiman saatavuus – koulutus ja eri koulutustarjonnan muodot
 - Kausityöläisten palkkaus ja saatavuus
 - Monipaikkaisuuden tukeminen / edistäminen
- Monialaisten tilojen (myös pienten) huomioiminen investointituissa
- Edullinen ja varma energian saanti, hajautetussa muodossa
- Infran parantaminen logistiikan ja saavutettavuuden osalta esim. laajakaista ja tiestö
 - Mm. matkailuyrityksille aiheuttaa ongelmia

Biotalousalueen luodaan **uutta liiketoimintaa** riskirahoituksen, rohkeiden kokeilujen ja toimialarajojen ylittämisen avulla

- Alueelliset pilotit → kaupunkeihin rohkeita kokeiluja esim. puurakentaminen, myös yhteistyötä ja kokeiluja kuntarajojen yli

Osaamista vahvistetaan koulutusta ja tutkimustoimintaa kehittämällä.

- Verkostot ja kokonaiset ketjut
 - Ensin koulutus -> osaaminen -> työelämä
 - Lisättävä erilaisia opintokokonaisuuksia, ei kokonaista tutkintoa vaativia, vaan nopeampia erikoistumisia
 - Tutkimustiedon jakaminen / viestintä -> monipuolisesti eri kanavilla -> missä ja millä tavalla -> myös yritykset mukaan jakamaan tutkimustietoa
 - Yhteistyön lisääminen
 - Yrityspuolen tarpeet tietoon tutkimuspuolelle

Biomassojen saatavuus, raaka-ainemarkkinoiden toimivuus ja käytön kestävyys turvataan.

- Tuottamisen kannattavuus on keskeinen
- Ei jalostukseen menevä puubiomassan kysyntää paljon muualla Suomessa, ei hiipumassa
- Purkujätteen hyödyntäminen
- Sivuvirrat, arvojakeiden tunnistaminen ja hyödyntäminen
 - Erityisesti paikallinen hyödyntäminen

Mitä *toimenpiteitä* olisi maakuntanne kannalta hyvä sisällyttää biotalousstrategiaan?

- Lisättävä erilaisia opintokokonaisuuksia, ei kokonaista tutkintoa vaativia, vaan nopeampia erikoistumisia
- Kokonaisinfran parannus
- Kehittämissympäristöjen jatkon varmistaminen
 - Vanhojen ylläpito, uusien kehittäminen
 - Mahdollistaa liiketoimintaa
- Puurakentaminen ja pitkäikäiset puutuotteet
- Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja kestävyys
 - Esim elintarviketuotanto joutuu ongelmiin ilman pölyttäjiä
- Julkiset hankinnat
 - Kestävällä pohjalla, suosisi paikallisia tuotteita / palveluita mahdollisuuksien mukaan
- Huoltovarmuus
 - Hajautettu maataloustuotanto
 - Energia

Tärkein viesti ryhmästä

Puurakentaminen, yhteistyö, kannattavuus, infra, tiedon jakaminen, metsä, ”Metsä, vesi ja ruoka”, agroekologiset symbioosit, monipaikkaisuus, arvotuotteiden luominen sivuvirroista -> resurssitehokkaasti

Runsaiden luonnonvarojen hyödyntäminen kestävästi ja kannattavasti verkostoitumalla yhteistyöllä, tavoitteena hyvinvoinnin luominen.

Mitä saavutusta tai tapahtumaa aiotte juhlistaa 15 vuoden kuluttua?

2035 aiomme juhlia:

Hiilineutraaliuden 5-vuotisjuhla

Viimeinen puinen "ABC" valmistunut

Julkinen liikenne toimii biokaasulla

Uusia elintarvikeinnovaatioita, mm. lisää
kasviproteiinituotteita

Ryhmä 3



Miten biotalouden jalostusarvoa voidaan kohottaa maakunnassa?

- Kenties ei perusmetsäteollisuuden puolella – vaan erikoistuote esim. biohiili
- ”Hukkakappaleet” – järjestäytyneeseen hyväksikäyttöön – arvo ei nouse, mutta on raaka-ainepohjaa – pyritään saamaan kaupalliseksi tuotteeksi – työtä ja toimeentuloa
- Visakoivu – pieniä ei vielä arvoa – 30 työntekijää tekee matkamuistoja – jotain vastaavaa Etelä-Savoon
- Esim. Tukkihaavalla vain energiapuun arvo – leppä (harmaa, tervaleppä) kehitettäisiin tuotteita, joita markkinat haluaa – suuret volyymit –rahaa maakuntaan
- Käyttötarve-esinetuote matkamuiston ja sellun välistä – onko eri materiaaleista enää osaajia Suomessa
- Ollaanko liian tyytyväisiä. Pitäisi keskittyä uuden kehittämiseen, kehittää ammattimaista otetta ja kunnianhimoa

Biotalouden kasvulle luodaan **kilpailukykyinen toimintaympäristö**

- Logistiikka kannolta tienvarteen, vesipitoisuus, kuivaaminen, kuljetuskustannusten ekonomia. Tulisi optimoida puun reitti.
- Tiestö, tulisiko puun lisäksi muut biotalouden tuotteet

Esim. ruotsissa optimoitu siten että ajetaan yksi kuorma enemmän per päivä (parempi kunto, enemmän päällystetty), suuremmat investoinnit myös alemmalle tieverkostolle.

Terminaalit ja varastopaikat – niiden kunto – ja olemassaolo välivarastointiin

Biotalouteen luodaan **uutta liiketoimintaa** riskirahoituksen, rohkeiden kokeilujen ja toimialarajojen ylittämisen avulla

- Korjuu- ja kuljetusteknologiaa, hakkuupäitä, hybridikoneet (hakkuu-kuljetus)
- Sellusta tehdyt varjostimet design-tuotteita, äänieristyslevyt
- Nisula isäntälinjan hakkuukoneisin lisäosa
- Onko haitta kun ei ole isoa jalostuslaitosta metsäteollisuudelle (koneveisto Rautio)
- Aten marja-aitta Puumalasta, Puula-Särvin
- Voisiko nykyiset menestykset tuoda näyttävämmin esille houkuttelemaan lisää?
- Puun kasvullisen lisäyksen teknologia – miljoonia kloonattuja taimia taimitarhoille
- Puu- ja hybridirakentaminen – moduuleina kaupallista arvoa tulevaisuudessa
- Metko-messut rakentunut Jämsänkosken tehtaan ympärille – taimenkasvatus, taimitarhat, isäntälinjan koneet, voisiko EteläSavossa olla tilaa biotalouden vastaavalle, metsän lisäksi kala ja vesi ja muu luontomatkailu Esedu ja Mikkeli puisto voisi olla toimijoita tässä Etelä-Savossa
- Veturiyrityksiä pitäisi olla – mallia muille Sairila (veden kierrätys, panimo, energia)
- Kala- ja kalastus kaikissa muodoissaan (ekologinen ravinto), elämysmatkailu

Osaamista vahvistetaan koulutusta ja tutkimustoimintaa kehittämällä.

- Kuljetusalan, autonkuljettajat ja metsäkoneenkuljettajat – houkuttelevuuden ylläpitäminen
- Mielikuva, että Suomen elinehto, mutta tehdään kestäväällä pohjalla
- Jätepuolella – luotetaan että eri jätteet pysyvät erillään ketjussa – samanlainen ajatus, että metsäpuolella olisi varmuus että ketju hoidetaan alusta loppuun – lähtee laitteiden ulkonäöstä –
- Metsien käsittelyn sisältämä korkeatasoisen osaamisen nykytila pitäisi saada markkinoitua muillekin
- Ajanmukaisia oppimisympäristöjä tarvitaan, jotta alan houkuttelevuus säilyy
 - Haaste laitteiden rekat ja metsäkoneiden hinta ja ylläpitokustannukset, etenkin tulevaisuudessa

Biomassojen saatavuus, raaka-ainemarkkinoiden toimivuus ja käytön kestävyys turvataan.

- Taimi-istutusten tihentäminen voisi olla yksi vaihtoehto saada lisää energiapuuta
- Energiapuu kaupallinen tuote tänään, energiapuu hinnoitellaan energiamäärän mukaan –
- Yhteiskunnan tukipolitiikan ennustettavuus tärkeää, voi vaikuttaa metsäkoneiden hankintaan – turve tästä esimerkki

Mitä *toimenpiteitä* olisi maakuntanne kannalta hyvä sisällyttää biotalousstrategiaan?

- Tieverkko ja sen kunto
 - Puu, maito, liha, mökkiläiset
- Korjuuteknologian ja logistiikan kehittäminen
 - Näkyvät lopputuotteiden kustannuskilpailukyvyssä
- Tuet mahdollistaja, että yritykset syntyvät, tukien vakaus, tukien ei tule olla elinehto
- Luontomatkailu laajasti – laaja potentiaali – monipuolisuus pidettävä esillä ja kehitettävä vaihtoehtoja (autolla ajo jäällä, pilkintä jne)
- Ruokamatkailu – ruoka tuote ja sen ympärille keitetään muita palveluita
- Kala- ja kalastus
 - Markkinointi ja tarinat nykyistä enemmän esille, imagot nosto, täytyy tuotteistaa ”kalasta nuotio”, ”Aaken kesäkeittiö”, lisäksi kiinnostusta muillakin toimijoilla
- Neljä vuodenaikaa – pitäisi tuotteistaa
- Puumateriaalin uudet käyttömuodot – muovin korvaajaksi
- Biopolttoaineet
 - biokaasu

Tärkein viesti ryhmästä

Tieverkko, korjuuteknologia ja kuljetuslogistiikka. Näissä pitäisi olla kehittämishankkeita, jotta saadaan kustannuskilpailukyky hyväksi

Luontomatkailun potentiaalia pitäisi nykyistä paremmin hyödyntää.

Tarinat nykyisistä tekijöistä näkyviksi. Kalastajat, metsäkoneyrittäjät, ravintolakokit, erikoistuva metsänomistaja

Tukipolitiikan ennustettavuus. Yrittäjyyden puollonkaula. Koko arvoketju perustuu kannattavaan yrittäjyyteen.

Mitä saavutusta tai tapahtumaa aiotte juhlistaa 15 vuoden kuluttua?

2035 aiomme juhlia:

Etelä-Savo on hiilineutraali maakunta.

Etelä-Savo on Suomen merkittävin biotalouden ja luontomatkailun yrittäjämaakunta ja alan edelläkävijä

Etelä-Savo on johtava biotalouden koulutusmaakunta

Biotalous on Etelä-Savon aluetalouden ja
ulkomaankaupan, työllisyyden, elinvoiman ja
hyvinvoinnin veturi

Ryhmä 4



Miten biotalouden jalostusarvoa voidaan kohottaa maakunnassa?

- Puunjatkojalostuksen ja tuotannon edistäminen, nyt 40 % jatkojalostuksesta tapahtuu maakunnan ulkopuolella
- Biokaasu- ja biohiililaitokset tervetulleita alueelle
- Maatalouden sivutuotteiden jatkojalostus
- Perustuotannon monipuolistaminen luonnontuotteiden kautta, jatkojalostus ja verkostoituminen pienyrittäjien kautta, pienistä puroista suuri virta
- Ruokatuotannon jalostusarvon parantaminen, kaupallistaminen
- Matkailun hyödyntäminen ruokasektorilla
- Luontomatkailun kehittäminen, tässä paljon potentiaalia, mm. kaunis järviluonto, metsäluonto, luontomatkailussa kiinnitettävä huomiota esteettömyyteen
- Puulan ja Puruveden muikku ja muikkujalosteet -> markkinointi ja myynti laajemmalle
- Luomutuotteiden edistäminen
- Maitotuotannon edistäminen
- Viljat, marjat, muut puutarhatuotteet
- Kansainvälisiin laatujärjestelmiin liittäminen, esim. Luomu, nimisuoja -> tuo lisää vakuuttavuutta
 - Korvamerkattu tukiraha -> alue tulee paremmin esille mm. luontomatkailun kautta

Biotalouden kasvulle luodaan **kilpailukykyinen toimintaympäristö**

- Käyttö hyväksyttävää, käytetään luonnonvaroja sopuosoinnussa taloudellisen näkökulman kannalta, biotalouden oltava kokonaiskestävää
- Brändäys ja muut tavat lisätä lisäarvoa -> brändääminen vaati osaamista ja pitkäjänteistä työtä -> edellytykset on, tähän panostettava
- Kiertotalousalusta, kestävä biokiertoisuuden liiketoiminta, raaka-aineen hankinnasta käyttöön asti kestävää toimintaa, EcoSairila
- Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen
- Kestävä, vastuullinen ja puhdas toiminta, hinnalla vaikea kilpailla

Biotalouteen luodaan **uutta liiketoimintaa** riskirahoituksen, rohkeiden kokeilujen ja toimialarajojen ylittämisen avulla

- Verkostoituminen myös maakunnan ulkopuolelle -> tutkijan yrittäjämäinen toimintatapa auttaa verkostoitumisessa, kaikki kanssakäyminen auttaa puhumaan ns. samaa kieltä
- Tutkimuksen edistäminen
- Yhteistyö Luken, yliopistojen ja ammattikorkeiden kanssa
- Luontomatkailu potentiaali, vaatii pientä boostausta

Osaamista vahvistetaan koulutusta ja tutkimustoimintaa kehittämällä.

- Maakunnassa käytännön osaamista biotaloudesta -> hyvä pohja tutkimukselle ja käytännön tarpeille -> näitä edistettävä
- Kansainväliset verkostot tulisi olla aktiivisempia, maailmasta löytyy samankaltaisia alueita kuin Etelä-Savo -> pohditaan yhdessä ratkaisuja haasteisiin

Biomassojen saatavuus, raaka-ainemarkkinoiden toimivuus ja käytön kestävyys turvataan.

- Runsaat biomassojen raaka-ainevarat, kyse kustannuskilpailusta -> tätä parannettava, esim. metsäraaka-aineet, metsäenergian käyttö loivassa kasvussa kun turvetta ei käytetä -> sivukierrot myös hyödynnettävä energiantuotannossa ja tähän tarvitaan tukea kustannusten takia
- Ruokatuotannossa nosteessa villiruoka -> hyvät vientimarkkinat esim. kääpäsiemenellä -> mutta usein elintarvikelainsäädäntö mutkistaa tilannetta -> aktiivisempi vuoropuhelu ministeriöiden kanssa, jotta vältetään yllätyksiltä -> muut maat voivat viedä markkinat, jos Suomessa liian tiukat lait
- Biokaasutuotanto -> biokaasuautoja tuettava, jotta kysyntää biokaasulle, biokaasumateriaalivirtojen tehokkaampi kerääminen, esim. biojätteet biojätteisiin, ei sekajätteisiin

Mitä *toimenpiteitä* olisi maakuntanne kannalta hyvä sisällyttää biotalousstrategiaan?

- Puhdas luonto, kestävä toiminta, kestävät metsä- ja ruokajärjestelmä -> näitä tuettava ja nostettava esiin, mm. Saimaa ja luonnonpuistot -> brändäys
- Myös kulttuurillinen kestävyys huomioitava (erityisesti Saimaalla)
- Maakunnassa väestö ikääntyy, verotuottoja tarvitaan -> biotaloudella lisää työpaikkoja, yritystoimintaa, liiketoimintaa -> työpaikkojen merkitystä korostettava
- Metsien monipuolinen käyttö, kestävä ja ilmastoystävällinen metsänhoito, luontopalvelut -> biotalouden arvonlisäys
- Luontomatkailu, vaatii selkeämpää koordinaatiota ja konkreettisia toimenpiteitä tunnettavuuden lisääntymiseksi ja kohteiden rakentamiseksi, esim. Saimaalle uusi kansallispuisto -> biotalouden arvonlisäys
- Luontomatkailun saavutettavuuden lisääminen, esim. esteetön kulkeminen, miten esim. Helsingistä pääsisi julkisilla kätevästi kansallispuistoon
- Luonnonsuojelun ja metsänkäytön yhteensovittaminen, esim. kansallispuisto
- Luomu-sertifikaatit -> matkailijat innoissaan, jos saavat kulkea Luomu-metsässä -> sertifikaatti hyödyttää kaikkia, myös metsänomistajaa
- GeoPark -> Saimaa luontohistoriallisena alueena, Unescon suojelema -> globaali nähtävyys -> näitä edistettävä

Luontomatkailusta ja suojelualueista enemmän irti

Metsien monipuolinen käyttö, kestävä ja
ilmastoystävällinen metsänhoito, luontopalvelut ->
biotalouden arvonlisäys

Kotimaisen energiantuotannon edistäminen, esim.
biokaasutuotanto

Kestävien ruokajärjestelmien edelläkävijä

Viestintä ja markkinointi kestävien biotalouden
palveluista

Mitä saavutusta tai tapahtumaa aiotte juhlistaa 15 vuoden kuluttua?

2035 aiomme juhlia:

Uusi kansallispuisto Saimaan alueella
Saimaa GeoPark

Juhliin pääsee kulkuneuvolla, joka kulkee maakunnassa tuotetulla biokaasulla

50 % maakunnan autoista käyttää biokaasua

Kalat uivat juomakelpoisessa vedessä

Monipuolinen ja omavarainen ruoantuotanto kukkii

Useita elintarvikkeita, joilla on Puruveden muikun kaltainen nimisuoja

Distant Special –tuotteet

Olemme Euroopan parhaita viinintuotantoalueita

Hiilineutraali maakunta



Kiitos!

Työpajat fasilitoi:

TAPIO 

Tarja Ollas, Tapio